

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по три броя.

Цена му е на год. 3 ф. на по године 1 ф. 50 н.

Брой 8

У Новоме Саду, 20. Марта 1862.

Год. V.

О смерности, и како се даю деца на њу научити?

Смерностъ е една одъ najlepши милина човечие душе. Она се састои у умереномъ паметномъ цененю свое вредности, и паметномъ показиваню те према другомъ.

Смерни неистрчава предъ друге, — нетура се као оно безетидни, силомъ први да буде, — неуноси се ни знанъмъ, ни богатствомъ и племствомъ, ма найвеће било, — немари нигде своимъ преимѹствама сияти, — нетрни никое хвале, ни икоя у очи падаюћа отличя и почашћа, коя би га и надъ млађе некмолъ надъ равне илъ надъ старие уздизала; онъ туђе заслуге цени и уважава, а о своима неда говорити; онъ увекъ себе за манъ држи, негъ што е, и радие се бави съ нижима, безъ да се и найманъ за виша држи; онъ поштуе старие найвећма, а понижуе се и међу млађима, пакъ моли, где има право искати, благодари и на ономъ, што му се мора дати; онъ чини добра да га и незнаю, и нетражи никое благодарности ни награде; са тога е свакоме мио и драгъ; јошъ е онъ свакомъ користанъ наукомъ и саветомъ; ако науку дае, свакъ е радъ слуша, ако лъ саветъ, свакъ га радъ прима; сами укори кое дае благи су, нитъ се на зло приме, еръ нема у њима ни мрве гордости, коя би вређала.

Смерностъ е лепа и мила вреностъ, и то како на мушкой, јошъ лепше и милие на женској глави, овој е najlepши украсъ, и показуе се не само у погледу и говору, у оделу оду и понашаню, не само у свечанимъ приликама и у озбиљу, него и у забавама и веселю, свакадъ и на свакомъ месту чува се одъ свега, што би и само необично било, некмолъ што би очи целе дружине на се навлачило.

Смерностъ е мила и на старима, а на млађима е еданъ одъ najlepши цвeтова младостни милина и врлина. Кодъ старијимъ умни Грка смерностъ е на младежи найвећма ценъна била, то имъ е био известанъ знакъ будућегъ најкрасниегъ човека.

У Св. Писму хвали се смерностъ на врло много места: „Нечините ништа у пркосъ, ни за празну славу, него понизношћу чините еданъ другога већа одъ себе.“¹ — „Обуците се као избрани божи и у милостъ, доброту, понизностъ, кротостъ, стрпљивостъ, снесећи другъ друга и праштајући, ако има ко шта на кога.“² — „Слушайте се међу собомъ, и стеците понизностъ; еръ се Богъ гордима супроти, а пониженима дае благодатъ.“³ — „Немислите о себи више негъ што вала, него у смерности, као што е коме Богъ уделио.“⁴ — Много е велики и отлични, алъ тайне боиже само ће смернима бити откривене.“⁵ — „Где е смерностъ ту и мудростъ; где гордостъ, ту и срамота.“⁶ — „Сваки кои се подиже понизиће се, а кои се понижуе, подиће се.“⁷ — „Предусретай друге съ поштованѣмъ, и држи се узъ ниже.“⁸ — „Поштуј друге више одъ себе.“⁹ — „Будите понизни, да будете у дану божиегъ гнѣва поштеѣни.“¹⁰ — (Види јошъ и Јов. 22. 29. Псал. 113 и 118. Прич. 29 и пр.) Смерностъ е основа свакогъ напредка и среће, и чуваръ одъ пропасти. „Блажени нишци духомъ, јко тѣхъ естъ царство небесное. (За примеръ види јошъ: Лука 13. Матей 11. 29. Јованъ 13. 7. Филип. 2.) По свему е томъ смерностъ тако важна, да безъ нѣ никое добродетели нема; смерностъ ихъ текъ учини тимъ; она ихъ облагороди, она имъ сјайностъ и цену даде, она имъ узвиси милину, као копрена лепоту. Смерностъ е најизвестнии знакъ заслуге и вредности.

Алъ колко е смерностъ лепа и мила, толико е гордостъ, високоумљ и безстидностъ срамна и гадна. Гордостъ е јавно вреѣанѣ свакогъ, съ кимъ годъ се сукоби. Гордостъ тражи све да понизи, да би само себе дигла. Горди и високоумни радъ е, да га држимо за веће, негъ што е, — да му више веруемо и приписуемо, негъ што заслужуе, — да на нѣга више држимо, негъ што е вреданъ, — и да о нѣму вазда најлешше мнѣнѣ имамо; нѣму е непрестано то по глави, како би натерао савъ светъ, да га уздиже, и да му почашѣ указуе, која никадъ заслужио ние. Гордостъ, високоумљ и безстидностъ гадно су и на зреломъ човеку, на жени јошъ гадније, алъ најгадније на младежи; и ма да кодъ младежи осеѣанѣ снаге отме махъ, еръ незрела паметъ неуме да своју снагу одмери према невољама живота, те отудъ изађе хола, суетна,

1, Филип 2. 3. 2, Колос. 3. 12. 3, Пет. I. 5. 5. 4, Римљ. 12. 3. 5, Сир. 3. 21. 6, Сол. Пр. 7, Лука 13. 7. 8, Рим. 12, 10 и 16. 9, Филип 2. 4. 10, Прор. Зез.

обестна; опетъ е тако несносна, да е свакъ омрзне, еръ своимъ наметанѣмъ, истрчаванѣмъ и безстидношћу свакога и млађега увреди, некмоль старијега. „Гордостъ свали свакогъ“¹ — „Непуштай гордости ни у срце, ни у речи твоје ући; еръ е она почетакъ пропасти.“² — „Гордостъ дође, кадъ човекъ одъ Бога одпадне.“³ — „Горди мисле о себи Богъ зна шта.“⁴ — „И ако найманѣ шта учине, надигну вику, и угнѣтаваю друге, и хвале се као лаже.“⁵ — Рука гордогъ би ће сломиена.“⁶ — „Богъ ће куће гордихъ порушити.“⁷ — „Горде мрзи Богъ и васъ светъ.“⁸ — Смерностъ учини непријатељъ пријатеља, а гордостъ пријатељъ непријатеља. Смерностъ начини люде анђелима, а гордостъ е начинила анђеле ђаволима, — она е свалила анђеле съ неба, и истерала люде изъ рая. Високоумљ е јошъ грђе, оно надуе и залуди. Високоумљ е известанъ знакъ слабости, и јошъ нечегъ малешниегъ у глави илъ у срцу, илъ на обоемъ. Високоумни е самъ у себе заљубљѣнъ, и држи, да само онъ свудъ најмудрије рећи и најмудрије учинити уме. А безобразникъ и безсрамникъ јошъ далеко е несносни и гадни, нитъ има ичегъ на свету безсрамниегъ одъ безсрамности. Ко стида нема грђи е одъ пса.

Алъ упамти: Смерни, ако се и понижуе непобацуе се, ни подъ ништо држати дае; никадъ се преко мере непонижава, ни на неудесномъ месту; већ зна изузети прилику и место, где ће се и подићи, а не газити дати. Далъ валя добро разликовати оно понижававѣ, што само себе грди, и Богъ зна како грешна и никаква начинити рада; еръ то е лажлива смерностъ, која о превари ради. Исто тако валя разликовати смерностъ одъ претеране стидљивости илъ глупости и дивљачства, кое су све само изроди красне и миле оне вретности, и кое добримъ и вештимъ настояванѣмъ на добро, а запуштенѣмъ и невештимъ поступкомъ најпротивниимъ и најгадниимъ душевниимъ злама изађу.

Како ћемо научити децу да смерна буду? Учи и приви-кавай децу съ малена Богу благодарно бити, и сматрати свако добро, кое имамо као незалуженъ даръ нѣгове милости. Казуй и уверавай ихъ, да су и они, као што смо и сви, безъ свое заслуге та добра и божие милости добили, пакъ се нико своимъ превосходствама ни хвалити нитъ њима узносити треба, еръ ихъ нико самъ одъ себе нема, него ихъ е примио одъ

1, Прич. 29. 23, 2, Тов. 4. 14. 3, Сир. 10. 14 и 15. 4, Псал. 73. 5, Лука 4. 6, 1. Иоанъ 2. 16. 6, Иоан. 38. 15. 7, Прич. 15. 25. 8, Сир. 10. 7.

Бдга, по онај речи Ап. Павла: „Што смо, то смо божиомъ милости.“ Та е вера прво и најглавније средство смерностъ у души извити и оснажити, а гордостъ убити.

Друго е главно средство: поштованѣ родитеља и сви стари. И на ово одма съ малена децу учи и привикавай. Учи ихъ, да знаю и благодарно припознаю, да имъ родитељи много више чине, негъ што су дужни; научи ихъ благодарно осећати, да животъ и све што имаю после Бога своимъ родитељима дугую. Одма за овимъ долази и ученѣ и привикаванѣ деце на поштованѣ сви стари; али знай да се ово неистеря силомъ, ни децу псујући и бијући, срамотећи и понижујући; ерѣ башъ съ тогъ почну и она старие непоштовати, и онда ихъ у њиовимъ слабостима и злама вребати, а онда е не само овихъ ауторитетъ пропао, него и у деци основа те најмилије врности пропала. Него: говори о старимъ людма предъ децомъ увекъ са највећимъ поштованѣмъ, и неусуђуи се ни пошто њи предъ децомъ оговарати иль њиове слабости решетати, као што то обично сви невештаци чине, те тимъ и децу наведу, да и она то раде. Ако л би кое дете то већ чинити почело, онда приони око нѣга, и учини га на сваку нѣгову ману и незнанѣ пажљиво, да се тимъ застиди, и више оно не чини, него да себе гледа и себе исправля.

Чувай далѣ децу, да у њима претеране желѣ и надежде непобудишъ, ерѣ то само гордостъ и холостъ у њима подравю. Недопуштай ништо, да се диже старие надъ млађе, и бистрие надъ туплѣ, и отмиѣние и богатие надъ сиромашние; ерѣ то часомъ гордостъ и холостъ у њима пробуди, кое после съ децомъ ячаю и расте, и на највеће зло изађу. Учи ихъ свакомъ приликомъ о себи смерно мислити, хвали смерностъ, а грди гордостъ и холост, само не лица. Има и неки начини учени, и неке школе, кое сила томъ принесу, да деца и младежъ часомъ себе прецене, и тимъ изађу холи. Многе науке оће да надую (Ап. Пав. кор. I. 15. ¹⁰.) особито децу; зато валя децу све на оно сећати, шта незнаю, а никадъ ихъ уздизати, да много знаю. И много похваљиванѣ оће децу јошъ пре и већма негъ зрелие люде да надуе; зато валя съ хваломъ врло штедљивъ и врло предосторожанъ бити; ерѣ се деца у часу понесу, и држе, да су далеко боля, а доцније, да су сасвимъ друго нешто, него остали люди.

Библичне приповѣдке

у библичнимъ рѣчма.

21. Мойсеево призванѣ.

(Ш књ. Мойс. гл. 1 и 3).

Мойсей є чувао овце Істора таста свога свештеника Мадиамскогъ, и гонећи овце у пустиню, дође у гору Божію Хоривъ. И яви се нѣму анѣео Господній у пламену огнѣномъ изъ купине;*) и онъ види да купина огнѣмъ горе, па ипакъ несагоре. И рече Мойсей: идемъ да видимъ ово велико чудо, што неможе да изгоре купина. И кадъ види Господъ да Мойсей пристуца да види, позва га изъ купине говорећи: Мойсее, Мойсее! А онъ рече: Шта є Господе. И Господъ рече: „Неприближуй се овамо; изуй обућу твою; ер' мѣсто, на коме ты стоиш', єсть земля света: Я самъ Богъ отца твога, Богъ Авраамовъ, и Богъ Исааковъ и Богъ Яковлѣвъ!“ И Мойсей одкрене лице свое, еръ се бояше погледати на Бога. И рече Господъ къ Мойсею: „Я самъ видіо патню народа мога у Египту, и сишао самъ се да ихъ избавимъ изъ руку Египетскихъ, и да ихъ изведемъ изъ землѣ те, и одведемъ у землю добру и пространу, у землю коя кипи млекома и медомъ. И сада иди, я ћу те послати Фараону, па ћешъ извести люде мое, сынове Израилѣве, изъ землѣ Египетске.“ И рече Мойсей Богу: Ко самъ я да идемъ Фараону, и да изведемъ сынове Израилѣве изъ землѣ Египетске? И рече Богъ Мойсею: „Я ћу бити съ тобомъ! и ово нека ти буде знаменѣ, да те я шилѣмъ: Кадъ изведешъ люде мое изъ Египта помолићете се на овой гори!“ И рече Мойсей къ Богу: Ето я ћу ићи къ сыновима Израилѣвима и рећи ћу имъ: Богъ отаца нашихъ послао ме є къ вама, па ако ме запытаю: „Кое му є име.“ — Шта ћу имъ я рећи? — И рече Богъ Мойсею: „Я самъ, кои самъ“ (азъ єсмь Сый). И Мойсей одговори: „Али ако ми они неувѣрую, и непослушаю гласа мога, него рекну: Ніє се теби Богъ явіо; шта ћу имъ я онда рећи. И рече къ нѣму Господъ: Шта є то у твојој руди? А онъ рече: Палица. И рече Господъ: Баци ю на землю. И Мойсей ю баци на землю, и одъ палице постаде змїа, и одбѣже Мойсей одъ нѣ. И рече Господъ къ Мойсею: пружи руку и ухвати ю за репъ. И пруживъ Мойсей руку ухвати змїо за репъ и постаде палица у руди нѣговой! И рече Господъ къ Мойсею: „Метни руку твою у недро твое!“ — И

*) Шипрагъ.

метну Мойсей руку у недро свое, и извади ю изъ нѣдра, и беше му рука губава (прокажена, крастава) као снѣгъ! И опеть му рече Господъ: „Метни руку твою у недро твое;“ И онъ ю метну у нѣдро свое, и извади ю изъ нѣдра, и беше она опеть у румени мяса свога. — „Ако ли ти неузверю, и непослушаю гласа твоега, а ты узми воде изъ рѣке и проли на суво, па ће та вода, коју си изъ рѣке узео крвљу постати на суву.“

И рече Мойсей ка Господу: Молимъ ти се Господе, я нисамъ краснорѣчивъ, нити самъ икада бью; него самъ худога гласа и спорога взыка! И рече Господъ къ Мойсею: „Ко е дао уста човѣку, и ко е створио нема и глува, оката и слѣпа? Ни самъ ли я Господъ Богъ твой? Дакле сада иди, а я ћу отворити уста твоя, и казатъ ти штаћешъ говорити. И Мойсей рече: Молимъ ти се Господи! Избери другогъ способнигъ, когъ ћешъ послати.“ И разерди се Господъ на Мойсея и рече: „Та ето братъ твой Ааронъ говоритѣ мѣсто тебе; онъ ће теби на суеретъ изићи, и кадъ те види обрадоваће се. Ты ћешъ говорити къ нѣму, и мое ћешъ рѣчи у уста нѣгова метнути, а я ћу отворити уста твоя и уста нѣгова и казатъ вамъ шта имате чинити. Онъ ће одъ тебе народу говорити, и онъ ће бити твоя уста. И ову палицу узми у руку съ њомъ ћешъ знаменя (чудеса) творити.“

И узе Мойсей жену своју и дѣцу, и поврати се у Египетъ, и узе ону палицу у своју руку. И рече Господъ къ Аарону: изиђи на суеретъ Мойсею у пустињу! И онъ отиде, и срете га у гори Божіој, и полюбише се. И отидоше и сакупише све старешине сынова Израилѣвыхъ. И Ааронъ каза имъ све рѣчи, кое Богъ говораше Мойсею, и почини чудеса предъ людма. И люди вѣроваше, и обрадоваше се што Господъ посѣти сынове Израилѣве и погледа на неволѣ њихове. И сагнувши се помолише се люди Богу. —

Псаломъ сто и еданаисти.

О срећи праведника.

Блаженъ мѣжъ воиша Господа, въ заповѣдехъ егшъ косоцѣтъ сѣлш. Блаженъ, срећанъ е онај човѣкъ, кои се бои Господа, и врло радо има нѣгове заповѣсти, и у заповѣстима Божіимъ найвећу радость налази. — Кое су то Божіе заповѣди? Како пролазе они люди кои се по заповѣстима Божіима владаю? Знашъ ли кои примеръ изъ библичне повѣсти о людма кои су се владали

по Божіой заповѣсти на су среѣни были? (Авраамъ, Іосифъ, Самуиль и т. д.) —

Силно на земли бѣдетъ сѣма егш, родъ пракыхъ благо-словитса. Снажно ће на земли бити потомство нѣгово, и родъ праведныхъ люди благословенъ ће бити; и деца добрыхъ людій быће добра и одъ Бога благословена.

Слава и богатство вз домъ егш, и правда егш пребы-ваетъ вз вѣкз вѣка. Слава и богатство е у кући онога кои се Бога бои, и нѣгова правда обетае до века; за своя добра дѣла бы ће добаръ човѣкъ одъ Бога награѣнъ, кадъ кадъ и овде на земли, али свагда и за цѣло, тамо горе на небу. — Каква награда очекуе добре люде после смрти? — Зашто ка-жемо да е то награда вѣчна? Кои насъ членъ символа вѣре учи о будуѣмъ животу?

Возсія ко тмѣ свѣтъз пракымз: милостикз и щедрз и праведенз. Засія у тами светлость правымъ людма, праведни-цима; ерѣ Господъ е милостивъ, и подашливъ и праведан. —

Благз мужз щедрз и дам, оустроитз словеса скоа на сѣдѣ: шкш вз вѣкз неподвижитса. Среѣанъ е човѣкъ онай (благо ономъ човѣку), кои угледа сиромаше и дае имъ мило-стиню; кои свое рѣчи (и дѣла своя) уреѣуе на закону Божи-емъ; кои живи по закону Божиѣмъ. А зато е среѣанъ тай чо-вѣкъ; ерѣ онъ нигда неће поклизнути, неће посрнути, неће се у грѣхъ увалити.

Вз памать вѣчнѣю бѣдетъ праведникз: Ѡ слѣха сла не-оубоитса. У вечитоме спомену бити ће праведникъ; одъ злога-гласа неће се онъ уплашити. — Праведникъ ће се до вѣка споминяти; нити ће нѣму зле и пакостне речи завидливыхъ оговарача наудити. — Ово сте често дѣчице чули да се пов у цркви? Былъ ми кои погодіо кадъ се то пов? Видите дечице има веѣъ око 1500 година како е умро св. Никола; 600 год., како е умро св. Сава, па ипакъ се они и данасъ споминю. Былъ кои погодіо зашто? — Алъ све ако люди и заборава на добра дѣла праведникова, има л опетъ кога, кои за њи знаде? Бсть, дѣчице, предъ Богомъ су позната сва дѣла наша, онъ се свагда сеѣа добрыхъ людій, и онъ ће њи на небу наградити.

Готоко сердце егш оуповати на Господа; оутвердиса сердце егш, не убоитса, дондеже воззритз на краги скоа. Приправно е сердце праведниково, да се ухва на Господа; пра-ведникъ се свагда на Бога узда. Нити ће се онъ бояти, докъ не погледа на свое неприятељ. Ко добро чини, нека се никога не-бои, ерѣ нѣму неће моѣи злотвори наудити. — Приповеди ми овакавъ случай изъ живота прекраснога Іосифа! (како су га

браћа изъ зависти продала; како се онъ свагда Бога бојао, и како га е Богъ узвео на велико достаянство. и т. д.)

Расточи, даде оубишгимз, правда егш преыкаетз кз вѣкз вѣка. Праведникъ много дѣли и дае сиромасима; нѣгова правда, нѣгова добродѣтељ остае вечита.

Рогъ егш кознесетса кз слакѣ. Рогъ нѣговъ узнеће се у слави; праведникъ ће се прославити; праву славу и похвалу уживаће.

Грѣшника оузритз и прогнѣваетса, зѣбы сконими коскрежещетз и растаетз: желаніе грѣшника погибнетз. Невалялацъ видиће (да се слави праведникъ,) па ће се разсрдити, зубма своима зашкрипиће, и нестаће га; желя грѣшникова пропастаће, неће се испунити.

В.

П а р а м и т и е .

9. Данъ пре смрти.

„Покайте се еданъ данъ пре смрти!“ Тако намъ еданъ мудри виче; алъ кое е тай данъ, и зна л ко кадъ ће му тай данъ доћи?

Царъ неки позове све слуге свое на часть, али имъ неказа часа, кадъ ће часть бити. Сви се паметнии одма опремише и накитише, мислећи: „у дому царевомъ има свега доволно, ние ни у чемъ оскудице, може насъ сваки тренутакъ викнути, да идемо.“ А будале се расуше коекудъ мислећи: „има времена донде, башъ кадъ насъ викну, имаћемо кадъ опремити се.“ На едаредъ викнуше на обедъ, и опремлѣни одоше одма, а будале — на кое изчекивати мораше, — одбише натрагъ. Тако ови сами себи часть укратише.

Мудри Соломонъ вели: „нека ти е и свакидашня одећа чиста.“ Па кадъ ће и аљине, съ којима ћешъ на онај светъ поћи чисте и беле бити, буди и душомъ чистъ, буди баръ онај данъ предъ смртъ.

10. Рана смртъ,

Рано зоромъ пође една девојка у башту, да одъ свежи ружица еданъ венацъ себи оплете. Ружице беше многе јошъ неразвиене, а неке текъ пукле. „Нећу ихъ јошъ брати — рече девојка; дочекаћу докъ ихъ сунце раствори, онда ће лепше руменити се и милие мирисати.“

Кадъ око подне дође, нађе све ружице кое одъ црва из-

грижено, кое одъ жеге сунца смагле побледиле и савеле. Девойчица зажали сама на се, што ютрось онако луда беше; пакъ друго ютро рание дође и ружица набра, те венацъ себи оплете.

И отацъ небесни милию свою децу рание себи позива, пре негъ што ихъ сунце живота изжеже, и црвъ земни страсти изгризе; а дечии е рай далеко милии; найскромнии праведникъ неможе у нѣга ступити, еръ му е душа окаљана била.

М у в а.

(Бдна басна.)

Четиръ коня трчаше едаредъ у коли као ветаръ, и надигоше за собомъ прашину као облакъ. Ту долети мува, и посадивши се на потегу кола, стане иза свегъ грла викати: „гледайте люди, ту самъ прашину я подигла.“

Ябланъ и липа.

„Будало, рече ябланъ липи, пушташъ гране у ширину, те се ето и по земљи вуку, и свакъ ихъ довата и крха; дижи ихъ у висину, где ихъ нико доватити неће.“

„Остави мое гране, рече липа; да ко би уморномъ путнику лада правило, и где би се онако сладко одмарао, кадъ би и я гране у висъ подигла.“

Тумаченѣ пословица и Изречения.

Ко се са злимъ дружи, све се на зло тужи.

Многи се добаръ човекъ укварио дружећи се са распуштенимъ безстыднимъ и неваљалимъ друговима. Ко са неваљалимъ людма посла има, и чешће у њово друштво оде, тай ако и не одъ едаредъ, алъ мало по мало исто онаки бесрамникъ и неваљалацъ постане, еръ сваки човекъ чини и неотице оно, што они, съ којима се дружи. Буди дакле на опрезу, и одбирай себи само онаке другове, кои нитъ раде, нитъ говоре, што би стидљивостъ и савестъ вређало, и бирай оне, за кое знашъ, да ихъ разумни и добри люди милую. Друженъ съ неваљалима, неће само твојой ваљности наудити, него и твојой срећи, и твоме добромъ имену; човекъ се по друштву познае: кажи ми съ нимъ си, да ти кажемъ ко си и какавъ си. —

Позна се тица по перју.

По грбу на кући познае се какавъ е занатлија у њой. По спољашњемъ изгледу човека даде се врло често и његова унутрашњостъ, душа и срце познати. Ко е оделомъ аљкавъ и прљавъ, и ни предъ светомъ се те свое немарности нестиди, тога ћешъ видети, да ние ни животомъ ни мишленјемъ бољи ни поноснији. И неможе другчие ни бити: Ко се неуљудности и непристойности предъ светомъ нестиди јошъ мањ ће ихъ се стидити на само. О спољашњој уљудности и чистоти ваља се дакле својски старати, не само што е то огледало унутрашњости, него што е по унутрашњостъ, срце и душу одъ велике користи. У аљкавомъ телу обично е душа јошъ аљкавија, и у нечистомъ јошъ нечистија. —

Неодлажи на сутра, што данасъ свршити ваља.

То ти е старо, аљ златно правило. Данашњи е данъ твој, ко зна оћед сутра и тебе бити. Найзгодније околности могу се до сутра у најпротивније изврнути. Многи се посо даде данасъ најсретније окончати, коегъ сутра безъ штете и опасности ни започети несмешъ. Јошъ се може сутра коегъ далеко сретниегъ посла десити, аљ на коегъ безъ окончања данашњегъ ни корачити неможешъ. Мударъ войвода несме на сутра битку одложити, коју данасъ сретно извршити може. Найвише люди промаше своју срећу само тимъ, што згодни тренутакъ пропусти, и на идући ослоне се. Кои те благодеј данасъ најсретниегъ учинити жели, може га до сутра нестати. Стегни дакле време, и неодлажи, него што свршити ваља свршуй. Кои свогъ живота милуешъ, нетраћи времена улудъ, животъ се само изъ времена састои.

Чудно друштво.

(Бдна рачунска задаћа.)

Кодъ мене беше синоћъ на вечери: 1 деда, и 2 отца, и 2 матере, и 4 детета, и 3 унука и 1 братъ, и 2 сестре, и 2 сина, и 2 ћери, и 2 оженјна човека и 2 удате жене и 1 тастъ и 1 пуница и 1 сна; И сви у 7 лица, како е то могућно?

Решенъ задаћа у бр. 7.

а, 13212. б, $99\frac{1}{4}$. в, $99\frac{99}{99}$. г, $99\frac{9}{9}$. д, $999\frac{1}{4}$. е, Милionъ.

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Вештинице при рачуну.

(За најстарију децу.)

Ако се дивизоръ даде на згодне факторе разтворити, онда дивидирај са тима едно по едно.

Нп. 28728 има се поделити на 63, кое се састоји изъ 7 × 9, онда сведно та са 63 у цело, илѣ најпре са 7 после са 9.

$$\begin{array}{r}
 63 \overline{) 28728} \quad | \quad 456 \text{ илѣ } 28728 : 7 : 9 \\
 \underline{352} \\
 378 \\
 \hline
 // \\
 \end{array}
 \qquad
 \begin{array}{r}
 4104 \text{ квоциентъ одъ } 7 \\
 \hline
 456 \text{ квоциентъ одъ } 9
 \end{array}$$

У случаю да остане разбитакъ, мултиплицирај последнѣгъ брoитeлeя са предпоследнѣмъ дивизоромъ, и додај предпоследнѣгъ брoитeлeя, а подпиши главногъ дивизора.

Нп. $470177 : 42$ илѣ $6 : 7$.

$$\underline{78362} \text{ и остае } 5 \text{ одъ дивизие са } 6$$

$$11194 \text{ и остае } 4 \text{ одъ дивизие са } 7$$

4 (последњи рестъ) умнож иса предпоследнѣмъ дивизоромъ $6 = 24$, томъ додај предпоследњи рестъ $5 = 29$, и подпиши главногъ дивизора $= \frac{29}{42}$.

Ако е дивизоръ 5, умножи дивидендъ са 2 и подели са 10, пакъ си брже готовъ.

Нп. 457 има се потелити на 5.

$$457 \times 2 = 914 : 1(0 = 91 \frac{4}{10}$$

Ако би у дивиденду на краю нула била, а ти најпре подели са 10, т. е. сбриши нулу, и онда мултиплицирај.

$$\text{Нп. } 228(0 = 228 \times 2 = 456.$$

Ако е дивизоръ 25, а ти мултиплицирај са 4 и подели са 100. Нп. $457 : 25 = 457 \times 4 = 1828 : 1(00 = 18 \frac{28}{100}$.

Ако би било у дивиденду на краю нула, а ти најпре подели на 100 (т. е. одсеци две нуле) а после мултиплицирај са 4. Нп. $45600 : 25 = 456(00 : 1(00 = 456 \times 4 = 1824$.

Ако е дивизоръ 125, мултиплицирај са 8 и подели са 1000. Нп. $4567 : 125 = 4567 \times 8 = 36536 : 1(000 = 36 \frac{536}{1000}$.

Ако би у дивизору на краю нула било, а ти прво подели на 1000, т. е. одсеци три нуле, и онда мултиплицирај са 8. Нп. $6705000 : 125 = 6705(000 : 1(000 = 6705 \times 8 = 53640$.

П о п и с њ

колико е које године приправника изъ сръбске Препарандіе Сомборске изишло.

(Свршетакъ.)

Године 1840, изишли су као савршени приправници изъ заведенія њихъ 27 међу овима одабрании су были: Цветко Поповић изъ Бана; Гаврило Ђгдић изъ С. Крстура. Стефанъ Карановић изъ Сивца; Илија Алексић изъ Црне Баре; Урошъ Коларовић изъ Ст. Кањиже; Василије Максимовић изъ Брестовца, Васа Поповић изъ Кишвалубе, Никола Стојановић изъ Карлова, и Григорије Видаковић изъ Бале.

Године 1841, свршили су педагогичне науке 22 ученика. Најболъ су се показали: Јоанъ Балугџић изъ Кралъваца, (познатыи списатељ сръбскій, и професоръ у Србији); Павло Сентомашкии (учитељ Сивачкии) и Лазаръ Влаховић бившии учитељ на Цетиню у Црној Гори

Године 1842, изучили су препарандію 18 приправника. између коихъ су највећма одликовани: Стефанъ Поповић изъ Брестоваца (као учитељ у Брестовцу умро 1860 год.); и Теодоръ Георгијевић изъ Сивца.

Године 1843, свршило е другій течај: 13 приправника. Међу овима изъ своју предмета превосходни су были: Николай Момировић изъ Сомбора, (садашњи парохъ стапарскій); и Добренъ Михайловић изъ Маише, (садашњи парохъ Мохачкии),

Године 1844, изишло е изъ заведенія 15 изучењхъ приправника. Међу овима најотличнии были су. Борђе Петровић изъ Сегедина (учитељ Ст. Бечейскій); Борђе Јоановић изъ Сомбора, (учитељ градскій у Темишвару и сръбскогъ ѡзика професоръ у тамошњой Гимназији); Младенъ Миливоевић изъ Сомбора (умро 1848); Јованъ Живковић изъ Четевѣћа, и Константинъ Стефановић изъ Новога садъ учитељ у Н. Саду.

Године 1845. изучили су другій педагогички течај само 8 приправника. Међу овима најотличнии су были: Александеръ Стаић изъ В. Бечкерека (учитељ у В. Бечкереку); Александеръ Груић изъ Арадца (учитељ у Арадцу), и Димитрије Гавриловић изъ сомбора учитељ Меленачкии).

Године 1846, изишло е 9 савршенихъ приправника: најболии су были: Лучић Борђе изъ Н. Сада; Константинъ Миодраговић изъ Н. Сада; Илија Поповић изъ С. Крстура (учитељ у Франъву, и стихотвораць). и Стојковић Владимиръ изъ Ст. Кањиже.

Године 1847 препоручено е за учитељско званіе 10 младића.

Одъ коихъ су наибольшимъ успѣхомъ свршили: Петаръ Алексіевичъ, и Павао Михайловичъ изъ Н. Сада. Овде се примѣтити има, да е како ове, тако и прошле године было выше ученика, кои су изъ некихъ предмета особито добре, а изъ другихъ опетъ врло рѣаве класе имали; по свой прилици узрокъ су томе быле тада у заведенію догодивше се распре између Наставника.

Године 1848, сришили су препарандію 8 кандидата. Између овихъ отликовали су се: Јоанъ Вуйћ изъ Сенте (учитељ у Сенти) и Андрија Мирковић изъ Ср. Карловаца у Лежмиру.

Године, 184⁹/₉, было е 8 второлѣтнихъ приправника, међу којима е најотличнию био Урошъ Јоановић родомъ изъ Будима.

Године 1850, свршили су другій течај препарандіе само: 3 приправника, сви с' првомъ класомъ. —

Године. 1851. изишли су изъ заведенія 6 савршенихъ приправника; одъ коихъ су превосходни были: Владимиръ Раић изъ Србске Црѣ, и Давидъ Николић изъ Брестовца.

Године 1852, свршили су течај препарандіе 11 кандидата. Најотличнии међу овима био е: Николай Аѣимовић изъ Чанада.

Године 1853, свршили су науке 7 приправника: између коихъ се отликовао: Гигић Ђорђе родомъ изъ Модоша.

Године 1854, изишло е изъ заведенія 9 савршенихъ препаранда, а наибольши су были: Матеј Гигић изъ Модоша садъ учитељ у темишварскомъ предградію Фабрики, и Илија Пантелић изъ Лежмира, Учитељ у Кузмину.

Године 1855, положили су учительскій испитъ (Lehramtsprüfung) 9 савршенихъ препаранда и еданъ богословъ, кои е на то дозволенъ одъ србско банатскогъ намѣстништва добыо; свега дакле њи 10. Одъ овихъ су за учителъ главне школе проглашени: Павле Јоановић (учитељ Кикиндскій); Павле Јорговић (учитељ IV. разреда у Сомбору), Александеръ Вайдић (учитељ у Кикинди), Марко Радосавлѣвичъ (садъ свештеникъ у Чанаду), и Антоніе Симеоновичъ учитељ Футошкій. — Троица су проглашени за учителъ основнихъ школа, а троица за под-учителъ и спомоѣнике званія учительскогъ.

Године 1856, было е 9 второлѣтнихъ приправника, одъ коихъ су њи 8 съ добримъ успѣхомъ учительскій испитъ положили. Одъ овихъ за учителъ главныхъ нормалнихъ и варошкихъ школа проглашени су: Константинъ Давидовић изъ Х. М. Вашархеля (садъ свештеникъ у мѣсту свогъ рођеня), Лазаръ Илић изъ Мартоноша (учитељ у Н. Саду), Стефанъ Петровић изъ Мартоноша, (учитељ у Кикинди), и Милошъ Миросавлѣвичъ изъ Футога (умро као Футожкій учитељ год. 1857). Одъ остальхъ кандидата, двоица су проглашени за у-

чителѣ основныхъ сеоскихъ школа, а двоица за подучителѣ и за помоѣнике.

Године 1857, было е дванаестъ второлѣтнихъ приправника, одъ коихъ троица учительскій испитъ вису могли съ добримъ испѣхомъ положити, и упуѣни су да течай повторе. Положили су пакъ съ добрымъ успѣхомъ учительскій испитъ 9 кандидата, одъ коихъ за учителѣ главныхъ и варошкихъ школа (съ изузеткомъ IV. класе), проглашени су ови: Стефанъ Поповиѣ изъ Карловаца (учителѣ Кулскій), Несторъ отъ Миковиѣ изъ Србобрана (учителѣ у Србобрану), Димитриѣ Миловановиѣ изъ Сомбора, (учителѣ у Добринци), и Илія Маодушъ изъ Медка у Личкой регименти (учителѣ Шидски). Остала петорица добыли су свидѣтелства за основне сеоске школе.

Године 1858, свршише и учительскій испитъ положише 12 приправника. Одъ овыхъ за учителя главне нормалне школе, съ изузеткомъ IV. разреда, проглашенъ е: Іованъ Угльшиѣ (учителѣ Н. Садске дѣвоячке школе). Седморица добили су свѣдочанства за основне сеоске школе, а четворица за подучительство и суплеціе.

Године 1859, положили су учительскій испитъ 15 савршенихъ приправника. Томъ приликомъ за учителѣ главныхъ нормалнихъ школа, — съ изузеткомъ IV. разреда, — проглашени су: Ааронъ Михайловиѣ изъ Елемира садашни учителѣ главне школе Н. Садске; Никола Янковиѣ изъ Неузине, сад. учителѣ Мокринскій, Іованъ Настиѣ изъ Сомбора, сад. учителѣ II. разреда у Србобрану, и Борђе Глибоѣскій родомъ изъ Србобрана, учителѣ II. разреда у Србекомъ Бечею. За учителѣ основныхъ школа съ препорукомъ проглашени су: Михайлъ Деановиѣ сад. Ср. Бечейскій, и Никола Кириѣ Аѣанскій, учители. Сви остали добили су свидѣтелства способности за учительство у основымъ школама.

Године 1860, свршили су и учительскій испитъ положили 10 кандидата. — Овомъ приликомъ, — изъ узрока тога што су прошлихъ година общтине, приликомъ избирания учителя, веѣма дѣнили оне кандидате кои су имали свидѣтелства за основне школе съ препорукомъ, него оне, кои су за учителѣ главныхъ школа проглашени были, — по устмено изданой заповѣсти Гд. школскогъ Савѣтника Дра. Натошевиѣ у мѣсто проглашаваня способности за главне школе, давана е особита препорука. —

Найболѣ е положіо учительскій испитъ кандидатъ Милошъ Настаиѣ, кои е проглашенъ за учителя Србске народне школе са отличномъ препорукомъ. За учителѣ народне школе съ осо-

битомъ препорукомъ проглашени су ови: Димитриѣ Бакићъ изъ Вршца в сад. учитељ Вршачкїй; Мартинъ Якшићъ изъ Срб. Црнѣ, учитељ Кларїйскїй, Радославъ Хорватъ изъ Кишвалубе, учитељ Н. Садеки. Сви остали проглашени су просто за обичне учитељѣ.

Године 1861, было е 10 второлѣтнихъ кандидата, одъ коихъ еданъ, по вишой заповѣсти збогъ малолѣтности учитељскїй испитъ ніе положио, и тако те године проглашени су 18 кандидата за учитељ Србско народнихъ школа. Найбїль одъ свїю положио е испитъ и особито препорученъ е: Димитриѣ Акимовићъ родомъ изъ Вршца. Свидѣтельства учитељска съ препорукомъ добыли су такође: Никола Груићъ изъ Сомбора, Сава Райковићъ изъ Вранѣва, Јованъ Белянскїй изъ Сомбора, Симеонъ Павловићъ Айвазъ изъ Мокрина, и Симеонъ Вѣличковићъ изъ Нимета.

Изъ овога се види да е одъ почетка 1814 — 1829. године изишло изъ препарандїе 222 учитеља.
Одъ 1831 — 1855 31 учитеља.
Одъ 1855 — 1862 84 учитеља.

Дакле свега: 619

мужева изобразили су се досадъ за учитељско званїе у Срб. препарандїи Сомборској, неброѣни овамо оне, кои су у заведенїю у слѣдъ вишега дозволеня приватно испитъ положили.

У Сомбору, 26. Јануара 1862.

Н. Ђ. Вукићевићъ.

Србскогъ учитељштва професоръ.

Имена

Г. Г. Предлатника за 1862 год. са сумомъ примљени новаца.
(Продуженъ.)

Г. Г. Лука Давидовићъ учитељ у Мокрину 1 ф. 50 н. — Александеръ Кошовићъ учит. у Сомбору 1 ф. 50 н. — Матїя Поповићъ богословъ у Београду 1 ф. 50 н. — Урошъ Лугомерски учит. у Илоку 1 ф. 50 н. — Илїя Пантелићъ учит. у кузмину 1 ф. 50 н. — Савва и Гавриљъ Ђрмонаси у Београду допуњавану по 50 н. — Сава Павловићъ богословъ у Београду 1 ф. — Радославъ Манойловићъ парохъ у Шароку 3 ф. — Урошъ Нинићъ ђаконъ и учит. у Мољу 1 ф. 50 н. — Милошъ Вурчићъ учит. у Мољу 1 ф. 50 н.

Листоноша.

Г. Сим. Бак. учит. у Врш. Само смо за 5 предбројника новце примили.
Г. Дим. Мат. у Беог. Евѣ и по трећи редъ сви броева; ако овако пође, зло и наопако.

☞ Рекламацие одъ прошли година не уважају се.

Збогъ многа рекламациа одъ ове године явљемо, да листъ уредно на обећано време излази и разашлѣ се, пакъ молимо, да се Г. Г. предбројници кодъ свои пош а яввесте. На нами нїе кривице.

Преміє за децу.

Како се прилбжує край првогъ теченія ове школке године препоручуємо местнимъ старешинама и управитиѣлма школа као и учитеѣлма, и дечнимъ родитеѣлма слѣдеће за награду деци наређене иконице и књижице, кое се кодъ уредништва овогъ листа по долеозначену цену добити могу.

Икоѣнице: Св. Никола, св. Јованъ, св. Ђорђе и св. Димитриє по 3 нвч. комадъ, 100 комада било одъ едногъ илѣ по 25 одъ свакогъ за 2 ф. 50 нвч.

Бисеръ и драго каменъ, друго умножено и са одномъ иконицомъ украшено издањ по 20 нвч. комадъ, и на 10 комада 1 gratis.

Пчеларъ, за старию децу врло лешъ поклонъ, по 20 нвч. комадъ, на 10 егземплара 1 на даръ.

О г л а с њ .

Неке одъ народни песама одређене су деци за на изузетъ ученъ. Те песме морала су досадъ деца изъ школ. Листа одъ учителя приписивати, коегъ томъ приликомъ свега упрляю, а преписе морали су учитеѣли изправљати, и опетъ на чисто преписати дати, кое су опетъ прегледати и изправљати морали, и при свој муци опетъ томъ празномъ послу никадъ на край изгертати. На ово су се ГГ. учитеѣли са много страна тужили. Да неби више ови тужби било, дали смо оно неколико песмица штампати, изнеће до 48 листића исте оне величине као и Бисеръ и драго каменъ, биће за недељу дана готово, и кошта ће 10 нвчића, а савъ частъ добитъ отуда наменѣнъ е фонду учитеѣлски сирота. Књижицу ову треба свако дете да има, ерѣ свако по неку песмицу на изузетъ учити мора. Ми овимъ сву ГГ. учитеѣлѣ позивамо, да намъ што пре яве колико ће књижица требати, и да што пре новце пошлю, а добиће на сваки 10 егз. еданъ gratis.

На фонд Школскога Листа приложише.

У Мокрину: Г. Лазаръ Поповићъ парохъ и намѣст. 2 ф.; Гаврилъ Поповићъ парохъ 1 ф.; Димитри Арновљѣвићъ парохъ и конвист. членъ 2 ф.; Илдоръ отъ Риђички економъ 15 ф.; Димитри Цинковићъ диаконъ 2 ф.; Васа Арновљѣвићъ ц. кр. чиновникъ 2 ф.; Филипъ Тешићъ м. судацъ 50 н.; Сима Бодрлица м. благајникъ 50 н.; Свта Кирићъ м. бележникъ 3 ф.; Прока Диаковићъ провизоръ у пензии 1 ф.; Миша Трифунацъ адвокатъ 2 ф.; Алекса Тешићъ трговацъ 1 ф.; Алекса Копчалићъ колачаръ 1 ф.; Јоса Мияиловъ земљд. ф.; Јоца Риђички трговацъ 50 н.; Милица Јолићъ земљд. 1 ф.; Средое Јолићъ земљд. 50 н.; Лука Давидовићъ II. разреда учитеѣл и скупителъ 2 ф.; Одъ целивајућег народа при водоосвећеню у школ. здаанию о св: Сави 9 ф.; — У Суми 47 ф. —